

/allkirjastatud digitaalselt/

Andrus Treier
Juhataja

Tingimused väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate käibelaenu, pangagarantii ja stardilaenu käendamiseks (vähese tähtsusega abi abikava)

1 Sissejuhatus

1.1 Käesolev dokument (edaspidi *abikava*) koondab Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutuse KredEx (edaspidi *KredEx* või *sihtasutus*) käibelaenu, arvelduskrediidi, pangagarantii ja stardilaenu käendusele, sh taotlemisele ja menetlemisele, kehtestatud tingimused. Abikava eesmärgiks on lihtsustada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi *VKE*)¹ juurdepääsu rahalistele vahenditele, võttes arvesse Euroopa Komisjoni määruses EÜ 1998/2006 vähese tähtsusega abi suhtes² (edaspidi *VTA määrus*), Euroopa Komisjoni teatise EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiina antava riigiabi suhtes³ (edaspidi *tagatise teatis*), Euroopa Komisjoni 28. mai 2009. aasta otsusega heakskiidetud juhtum N 48/2009⁴ ning konkurentsiseaduses § 34² sätestatud.

1.2 Abikava avaldatakse KredExi veebilehel www.kredex.ee

1.3 Abikavas riigiabi kohta sätestatud rakendatakse juhtudel, kui sihtasutuse antud käendusega kaasneb riigiabi ja seda kohaldatakse alates 01.01.2011 kuni 31.12.2013.

2 Üldinfo

2.1 KredEx on asutatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*) poolt eesmärgiga luua kapitalile ligipääsu parandamise ja riskide maandamise abil võimalusi väike ja keskmise suurusega ettevõtjate ning ekspordi arenguks ja elamistingimuste parandamiseks, kui pole tagatud finantsteenuste piisav pakkumine erasektori poolt. Sihtasutus tegutseb aastast 2001.

2.2 Ettevõtjal võib nappida tagatist või olla pangapoolse usalduse võitmiseks liiga lühike ajalugu. Sellisel juhul on võimalik kasutada laenukäendust, mis suurendab oluliselt ettevõtja võimalusi pangast laenu saada.

2.3 Alustavatele ja tegutsevatele VKE-le pakub KredEx:

¹ Majandustegevusega tegelev mis tahes üksus olenemata selle õiguslikust vormist, kellel on vähem kui 250 töötajat, kelle aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot ning kes vastab muudele üldise grupierandi määruse I LISAs sätestatud kriteeriumitele

² Euroopa Liidu Teataja L379, 28.12.2006 lk 5

³ Euroopa Liidu Teataja C155, 20.6.2008 lk 10

⁴ Euroopa Liidu Teataja C156, 9.7.2009 lk

- Investeeringislaenu käendust
- Liisingikäendust

(kui eelpool nimetatud käendusliikides sisaldub riigiabi element, kohaldub grupierandi määruse riigiabi kava)

- Käibelaenu, arvelduskrediidi ja korduvkasutusega laenulimiidi käendust
- Pangagarantii ja pangagarantii limiidi käendust
- Stardilaenu käendust

(kui viimati nimetatud käendusliikides sisaldub riigiabi element, kohaldub käesolev abikava).

2.4 KredEx on programmi elluvijaks ja rakendusüksuseks "Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava" prioriteetse suuna "Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime" meetme "Ettevõtete investeringute toetamine ja kapitalile ligipääsu parandamine" raames laenu, garantii ja investeringu vormis teostatavate tegevuste osas. Samuti on KredEx programmi elluvijaks ja rakendusüksuseks „Inimressursi arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks” meetme „Stardi- ja mikrolaenu käendusprogramm” raames.

2.5 KredEx nimetati rakendusüksuseks Vabariigi Valitsuse 19.04.2007 määrusega nr 111.

3 Mõisted

3.1 Käesolevas abikavas kasutatakse mõisteid järgmiselt:

- 3.1.1 Laen on mistahes konkreetse finantstehingu (nt laen, liising, võlakiri, garantiikiri, faktooring vms.) tulemusel tekkiv kindlaksmääratud maksimumsummaga ja ajaliselt piiratud võlakohustus;
- 3.1.2 Laenutaotleja on isik, kes on esitanud krediidi- või finantseerimisasutusele taotluse punktis 3.1.1 tähendatud finantseeringu saamiseks;
- 3.1.3 VKE on ettevõtja, mis vastab komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist riigiabi suhtes, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (edaspidi üldine grupierandi määrus)⁵ I LISAs sätestatud määratlusele;
- 3.1.4 Käenduse taotleja on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse poolt väljastatud tegevusluba omav krediidasutus või selle konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus, kui asutus ise või selle filiaal on kantud Eestis äriregistrisse;
- 3.1.5 Käendus on käenduslepingust tulenev käenduse andja riiklikult tagatud kohustus tasuda käenduse saajale finantseerimistehingust tulenev võlgniku võlakohustus;
- 3.1.6 Käendustasu on käenduse eest sihtasutusele makstav tasu;
- 3.1.7 Investeering on kapitalimahutus materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse seoses uue ettevõtja asutamisega, olemasoleva ettevõtja laiendamisega, toodete mitmekesistamisega või olemasoleva ettevõtte kogu tootmisprotsessi täieliku ümberkorraldamisega;
- 3.1.8 Materiaalne vara on vara, mis seondub maa, ehitiste, tootmisrajatiste, masinate ja seadmetega;
- 3.1.9 Immateriaalne vara on vara, mis saadakse tehnosiirde käigus patendiõiguste, litsentside, oskusteabe või patentimata tehniliste teadmiste omandamise teel.

4 Käibelaenu, pangagarantii ja stardilaenu tagamise kava

4.1 Käibelaenu käendusega on võimalik tagada alustavaid ja juba tegutsevaid VKE-sid. Laenukäendus sobib käibekapitali lühiajaliseks finantseerimiseks. Lisaks käibelaenule pakub KredEx käendust ka arvelduskrediidile ning korduvkasutusega laenulimiidile.

⁵ Euroopa Liidu Teataja L214, 9.8.2008 lk 3

4.2 Käendatavateks pangagarantiideks on VKE igapäevategevust hõlmavad garantiid: akreditiiv, maksugarantii, ettemaksugarantii, pakkumisgarantii, teostusgarantii, garantiiaja garantii.

4.3 Stardilaenuga on võimalik finantseerida alustavate ja kuni 3 aastat tegutsenud VKE-de ning mikroettevõtjate uusi investeeringuid ja käibevahendeid.

5 Riigiabi

5.1 Tagatis ei sisalda riigiabi elementi, kui tagatise andmisel on täidetud tagatise teatise punktis 3.4 sätestatud tingimused. Sihtasutus ei anna tagatist, mille puhul ei ole tagatud tagatise teatise punkti 3.4 alapunktides a, b ja c ning alapunktis g sätestatud tingimuste täitmine.

5.2 Tagatis sisaldab riigiabi elementi, kui tagatise eest võetav tasu on väiksem tagatise teatise punktis 3.3. sätestatud minimaalsest aastasest garantiipreemiast ning komisjoni poolt ei ole siiski loetud täidetuks tagatise teatise punkti 3.4. alapunktides d, e ja f sätestatud tingimused. Ülalnimetatud riigiabi elementi sisaldava tagatise andmine on vabastatud teatamiskohustusest, kui selle andmisel on täidetud VTA määruse artikli 2 punktides 2-5 sätestatud tingimused, edaspidi vähese tähtsusega abi.

5.3 Vähese tähtsusega abi annab sihtasutus määruse (EÜ) nr 1998/2006 artiklis 1 ja 2 sätestatud kohaldamisala ja abikõlblikkuse alusel kooskõlas käesoleva abikava punktidega 6-9.

6 Abikõlblikkuse kriteeriumid

6.1 Laenuaotlejale esitatavad nõuded:

- 6.1.1 Laenuaotleja on Eesti Vabariigis tegutsev õigusaktide alusel registreeritud VKE;
- 6.1.2 Stardilaenu taotleva ettevõtja tegutsemisaeg ei tohi ületada 3 aastat;
- 6.1.3 Ettevõtja on hinnanguliselt võimeline täitma finantseerimistingimust tulenevaid kohustusi;
- 6.1.4 Ettevõtte omanike hulgas ei ole maksuvabades piirkondades registreeritud *off-shore* firmasid;
- 6.1.5 Ettevõtte omakapital vastab seaduses ettenähtud nõuetele;
- 6.1.6 Ettevõtjal ei ole taotluse esitamise ajal maksuvõlga riigi või krediidiasutuse ees või võlgade tasumine on ajatatud;
- 6.1.7 Ettevõtja võtab endale esmase vastutuse (pandib tagatisvara) ja/või annab pangale isikliku käenduse laenu tagastamise kohta.

7 Abi tingimused

7.1 Vähese tähtsusega abi üldine ülemmäär ühele ettevõtjale on 200 000 eurot kolme järjestikuse majandusaasta jooksul, ühele maanteetranspordi valdkonnas tegutsevale ettevõtjale aga 100 000 eurot kolme järjestikuse majandusaasta jooksul.

7.1.1 VKE-le laenukäendusega antava abi korral võetakse brutotoetusekvivalendi arvutamise aluseks minimaalsed garantiipreemiad (nn „*safe-harbour*“ preemiad) vastavalt ettevõtja reitingule, nagu on sätestatud tagatise teatise punktis 3.3.

7.1.1.1 Riigiabina käsitletakse kõnealuse miinimumtaseme ja sihtasutusele makstud tagatistasu vahet. Tulemuseks saadud aastased tagatisega antava toetuse rahalised väärtused diskonteeritakse, kasutades viitemäära nende praeguse väärtuseni ja seejärel liidetakse kokku toetuse koguväärtuse saamiseks.

7.1.1.2 Kui tagatis kehtib üle aasta, diskonteeritakse aastased puudujäägid, kasutades asjakohast viitemäära diskontomäärana nüüdisväärtuse arvutamiseks vastavalt komisjoni teatisele viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta, mida on vähendatud 20 baaspunkti võrra.⁶

7.2 Kui vähese tähtsuse abi ülemmäär ei ületata, rakendatakse käesolevat abikava. Laenukäenduse taotleja esitab sihtasutusele kirjaliku või elektroonilise kinnituse kogu muu vähese tähtsusega abi kohta, mida ettevõtja on saanud jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul. Lisaks kinnitab taotleja, kas ta on samade abikõlblike kulude jaoks saanud või taotleb riigiabi ning sihtasutus kontrollib, et nimetatud abi kumuleerimisel sihtasutuse antava tagatiste toetusekvivalendiga ei ületa abi osakaal abikõlblikest kuludest asjakohastes riigiabi määrustes sätestatud määrasid.

7.3 Käenduse taotlemise tingimused

7.3.1 Sihtasutus võib tagada kuni 75% laenu põhiosast;

7.3.2 Maksimaalne käendussumma on 2 miljonit eurot;

7.3.3 Kui laenu suurus aja jooksul väheneb, näiteks seetõttu, et laen hakkab tasutud saama, kahaneb sellega proportsionaalselt ka käendussumma, nii et käendus ei ole ühelgi ajahetkel üle 75% tasumata laenust;

7.3.4 Täpsemad tingimused sh lepingu sõlmimise ja muutmise ning käendustasu määratletakse teenuse tingimustes.

7.4 Laenukäendust ei saa taotleda:

7.4.1 Põllumajandustoodete esmatootmise⁷, kalanduse ja vesiviljeluse ning metsa ülestootamise laenudele;

7.4.2 Kinnisvara arendamise projektidele müügi ja väljarentimise eesmärgil. Kui kinnisvara arendamine toimub oma, sh tütar- ja sidusettevõtjate kinnisvaraarendusega mitteseotud tegevuse tarbeks, on lubatud osa pindadest välja rentida. Sel juhul ei tohi laekumised rendist ületada 30% laenusaja aastakäibest;

7.4.3 Relva- ja tubakatööstuse laenudele;

7.4.4 Jae- ja hulgikaubanduse laenudele käibevahendite finantseerimiseks;

7.4.5 Maanteevedudeks ettenähtud veokite soetamiseks;

7.4.6 Sõevaldkonnas tegutsevad ettevõtjad vastavalt määrusele (EÜ) nr 1407/2002;

7.4.7 Ettevõtjale, kes on varem saanud kohaliku omavalitsuse, riigieelarvelist, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest riigiabi või toetust, mis kuulus tagasimaksmisele, kuid on jäetud nõutud summas ja tähtjaks tagasi maksmata;

7.4.8 Ettevõtjatele, kellele on komisjon eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks;

7.4.9 Raskustes olevale ettevõtjale, kes vastab määruse (EÜ) 800/2008 artikli 1 punktis 7 nimetatud tingimustele.

⁶ Euroopa Liidu Teataja C14,19.1.2008 lk 6 ja Euroopa Komisjoni tellitud temaatiline uurimus:

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/full_report.pdf –

Uurimuses lk 23 ja 156–159 on võetud arvesse üldist vähenemist 20 baaspunkti võrra. Vähenemine vastab laenu ja garantii samalaadse riski marginaali erinevusele, et võtta arvesse laenudega seotud täiendavaid kulusid.

⁷ Vastavalt määruse (EÜ) 800/2008 artikli 1 punkt 3 b ja c mõistes

8 Käendustaotluse menetlemine

8.1 Käenduse saamiseks tuleb ettevõtjal pöörduda panka ja viimane esitab vastava taotluse KredExile lisades sellele panga vastavat pädevust omava organi otsuse laenu väljastamiseks KredExi käendusega koos muude taotluse menetlemiseks vajalike dokumentidega.

8.2 KredEx teavitab mitte hiljem kui kolme (3) tööpäeva jooksul panka käendustaotluse registreerimisest ja käenduse andmise otsustamise tähtjast. Puudulikult vormistatud käendustaotlus tagastatakse puuduste kõrvaldamiseks.

8.3 KredExis menetleb käendustaotlust ettevõtlusdivisjon ning otsuse teeb sõltuvalt käenduskoostuse ja riski suuruselt vastava pädevusega komitee – finantskomitee, laiendatud finantskomitee või nõukogu. Teatud juhtudel on krediitiasutusel õigus käendus väljastada sihtasutuse volikirja alusel iseseisvalt, lähtudes enda sisemisest krediteerimise korrast ja sihtasutusega sõlmitud koostöölepingu tingimustest.

8.4 Käenduse andmine otsustatakse kolmekümne (30) päeva jooksul. Otsus kehtib 90 päeva.

8.5 KredEx esitab kolme (3) tööpäeva jooksul otsuse tegemisest pangale allkirjastatud käenduslepingu või teatab käenduse andmise keeldumisest. Kui antavas käenduses sisaldub riigiabi element, on abi andmise ajaks käenduslepingu sõlmimise kuupäev.

9 Käenduse kehtetus ja lõppemine

9.1 Sihtasutusel tekivad käenduslepingu järgsed kohustused üksnes siis, kui käendusleping ning selle aluseks olev laenuleping on sõlmitud kooskõlas koostöölepinguga, teenuse tingimustega ning muude kirjalike kokkulepetega ja on tasutud käenduslepingus kokkulepitud käendustasu. Kui krediitiasutuse poolt sõlmitud laenulepingu tingimused erinevad taotlusel esitatutest, siis sihtasutuse käenduskoostus ei kehti.

9.2 Käendus lõpeb lisaks käenduslepingust tulenevate kohustuste täitmisele ka käendusega tagatud kohustuste nõuetekohasel täitmisel kui selleks hetkeks ei ole esitatud nõuet käenduskoostuse väljamaksmiseks.

10 Pettused

10.1 Kui taotluste menetlejad saavad teada tõenditest, millest saab eeldada võimalikku Euroopa ühenduste finantshuve kahjustavat pettust, korruptsiooni või muud ebaseaduslikku tegevust, või tõsistest asjaoludest, mis mõjutavad kõnealuseid finantshuve, peavad nad viivitamata vastavad tõendid esitama kas riskijuhile, oma tegevusvaldkonna kõrgemale juhile või juhatajale.

11 Kontaktandmed

Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx

Hobujaama 4, 10151 Tallinn

Tel: +372 66 74100

Faks: +372 66 74101

e-post: kredex@kredex.ee

Veebiaadress: www.kredex.ee